

ترامپ برزیل به دور دوم راه یافت

سیدمحمد میرزامحمدزاده

نتیجه انتخابات روز یکشنبه (۱۵ مهرماه ۱۳۹۷) برزیل به نفع کاندیدای راست افراطی این کشور ناتمام ماند. کاندیدایی که پیش‌تر با دل‌تنگی از دوران دیکتاتوری نظامی برزیل یاد کرده بود، این نتیجه که انتخابات را به دور دوم کشاند، در واقع ابراز تنفر مسود انتظار ملت برزیل، نسبت به سیاست حاکم و درخواست برخورد قاطع با جنایت و فساد در کشور است.

رأی دهندگان در حالی در دور اول رأی بر بولسونارو را با اکثریت آرا به دور دوم می‌فرستند که او از افراطی‌ترین حزب کشور پایه‌های سیاسی حاکم برزیل را تحریک کرده است؛ حزبی که دیدگاه‌های خصمانه و قابل توجهی در مورد زنان، سیاهان و همجنسگرایان دارد.

بامشارکت ۹۹،۹ درصدی مردم در انتخابات، بولسونارو توانست ۴۶ درصد آرا را از آن خود کند، در حالی که او برای انتخاب شدن و پرهیز از مرحله دوم انتخابات، به حداقل ۵۰ درصد آرا نیاز داشت. نزدیک‌ترین رقیب او در انتخابات تنها توانست ۲۹ درصد رأی دهندگان را جذب خود کند.

بولسونارو که خود را برنده بالقوه انتخابات می‌داند، شب یکشنبه پس از شمارش آرا عنوان کرد که قصد دارد ملتی متحد از دل جامعه‌ای در آستانه آشوب، ایجاد کند و گفت: ما با هم برزیل را دوباره می‌سازیم.

مردم برزیل روز ۲۸ اکتبر (۶ آبان ۱۳۹۷) در دور دوم انتخابات باید رئیس‌جمهور خود را از بین بولسونارو و فرناندو حداد، نامزد حزب چپ‌گرای کارگران انتخاب کنند. تفکرات این دو در مورد برزیلی که چهارمین کشور بزرگ دموکرات جهان به‌شمار می‌رود، کاملاً متفاوت است. از سال ۲۰۰۲ تا کنون احزاب چپ برنده تمامی انتخابات ریاست‌جمهوری برزیل بوده‌اند.

هرچند که بولسونارو روز یکشنبه با قدرت در دور اول انتخاب شد، اما حضور او در انتخابات موجب ایجاد تضاد آشکار بین اقشار جامعه برزیل در طول کمپین‌های انتخاباتی نیز شد.

تحلیل‌های سیاسی برزیل از کار سخت حداد در دور دوم انتخابات برزیل گفته‌اند اما باید در نظر داشت که افراد زیادی از وی در انتخابات حمایت می‌کنند.

لورا کاروالهو، اقتصاددان

دانشگاه ساو پائولو، در مورد راهکار پیروزی حداد گفت: حزب کارگران در سه هفته پیش‌رو قبل از دور دوم انتخابات، باید روی مشکلات معیشتی مردم تمرکز کند؛ به‌جای آنکه در مورد تبعیض نژادی و احقاق حقوق زنانی حرف بزند که تأثیر زیادی ندارد. آن‌ها باید مسائل اقتصادی و جنبه‌های ضد کارگری بولسونارو را مد نظر قرار دهند.

در حالی که چندین کشور همسایه برزیل در سال‌های اخیر به سمت احزاب راست گرایش داشته‌اند، پیروزی بولسونارو، محافظه‌کار پوپولیستی که قصد دارد به جریان رهبران ضد سنتی جهان بپیوندد، می‌تواند یک تحول در تفکرات محافظه‌کاران باشد.

منتقدان بولسونارو و تحلیلگران سیاسی که با نگرانی صعود وی را دنبال می‌کنند، از تبدیل وی به رهبری استبدادی در قالب افرادی همچون رجب طیب اردوغان رئیس‌جمهور ترکیه و رودریگو دوترتیه رئیس‌جمهور فیلیپین نگرانند.

بولسونارو، پیش از ورود به رقابت انتخاباتی، افسران ارتشی با سابقه ضعیف ۷ ساله در مجلس کشور بود و همواره به دلیل نظراتش در مورد همجنسگرایان، حقوق زنان و تبعیض نژادی از سوی مقامات دولتی مورد نقدهای نفرت‌انگیز قرار می‌گرفت. وی همچنین با تحسین و دل‌تنگی از دوران دیکتاتوری نظامی برزیل صحبت کرده بود، دورانی که ۴۳۴ نفر کشته یا ناپدید شدند و هزاران نفر در بین سال‌های ۱۹۶۴ تا ۱۹۸۵ مورد شکنجه قرار گرفتند.

وقتی بولسونارو از سوی احزاب اصلی برای حضور در انتخابات طرد شد، تا اوایل ماه آگوست (اواسط مرداد ۱۳۹۷)، به دنبال بار خود بود تا در نهایت با یک ژنرال بازنشسته که دخالت نظامی را وسیله‌ای برای پاکسازی فساد نظام حاکم می‌دانست، همراه شد. بولسونارو در کمپین‌های خود همچنین عنوان داشته که قصد دارد دیگر رهبران نظامی را در نقش‌های اصلی دولت خود بگنجاند.

البته یکی دیگر از دلایل انتخاب بولسونارو در دور اول، عدم پشتیبانی وی از سوی احزاب اکثریت و برگزاری کمپین‌های انتخاباتی با بودجه محدود و تمرکز اصلی این کمپین‌ها بر شبکه‌های اجتماعی برای ایجاد پایگاه قدرت بود. تا اواسط ماه سپتامبر (اواخر شهریور ۱۳۹۷) کمپین بولسونارو از هزینه ۲۳۵ هزار دلاری خود خبر داد، در حالی که مدارک موجود حاکی از

هزینه ۶ میلیون و ۳۰۰ هزار دلاری کمپین حداد هستند. صعود بولسونارو از طرفی به دلیل تفرقه‌های سیاسی بود که منجر به از هم پاشیدگی کشور در سال‌های اخیر شده است.

خشم مردم برزیل زمانی آغاز شد که در تحقیقات فسادهای بی‌سابقه احزاب سنتی از سال ۲۰۱۴ عیان گشت و مسئله یخ‌نفر تر اقتصاد لرزان کشور و بیکاری و گسترش جنایت در کشور بود.

هرچند که برخی از رأی دهندگان همچنان به حزب کارگران وفادار هستند، حزبی که از سال ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۶ در قدرت بوده و وفاداران معتقدند این حزب به بهبود زندگی فقرا و طبقه کارگر برزیل کمک کرده است، اما مخالفان این حزب، بر این عقیده‌اند که حزب حاکم مسئول سواستفاده و سستی‌های اقتصادی در سال‌های اخیر است.

امروز میلیون‌ها برزیلی با آغوش باز از دیدگاه‌های رادیکال بولسونارو در مورد قانون و تصمیمات وی حتی با این معنی که باید مجرمان یا دشمنان سیاسی کشته شوند، استقبال می‌کنند، دیدگاهی که زمینه اصلی تفکرات او در کمپین‌های انتخاباتی بود.

جورجولان اسمیت، کارمند دولت ۶۱ ساله ساکن ریودوژانیرو در مورد بولسونارو گفت: فرسایش ساختارهای دموکراتیک و آزادی‌های مدنی شهروندان هزینه‌ای است که بولسونارو قصد دارد برای برزیلی هدفمند و ایمن بپردازد.

اسمیت که رأی باز خود را به بولسونارو داده بود ادامه داد: باید به یاد بیاورید که بهترین زمان برزیل چه وقتی بوده است. متأسفانه دوران دیکتاتوری بهترین زمان بود. در واقع بولسونارو نتیجه خشم مردم از حاکمیت و اشتیاق آنها برای تغییر اوضاعی است که آنها را گرفتار کرده است و او چهره جنبش محافظه‌کاران در جامعه‌ای است که بنیادگرایان در آن در اقلیت قرار گرفته‌اند و بیش از ۹۰ قانونگذار کشور را تشکیل می‌دهند.

بولسونارو جزئیاتی از برنامه‌های خود ارائه نکرده و در واقع بیشتر سیاست‌های اقتصادی موجود را به باد انتقاد گرفته است. وقتی که در مورد برنامه‌های اقتصادی‌اش از سوی خبرنگاران مورد سوالات متعدد قرار گرفت، تنها از پائولو گوئدس نام برد، یک اقتصاددان طرفدار تجارت آزاد که قرار است به عنوان وزیر دارایی انتخاب شود تا

بامشارکت ۹۹،۹ درصدی مردم در انتخابات، بولسونارو توانست ۴۶ درصد آرا را از آن خود کند، در حالی که او برای انتخاب شدن و پرهیز از مرحله دوم انتخابات، به حداقل ۵۰ درصد آرا نیاز داشت. نزدیک‌ترین رقیب او در انتخابات تنها توانست ۲۹ درصد رأی دهندگان را جذب خود کند

مخارج زندگی مردم که در حاکمیت حزب کارگران افزایش یافته را کنترل کند.

البته مونیکا دی بوله، اقتصاددان برزیلی که برنامه مطالعاتی آمریکای لاتین در دانشگاه جانز هاپکینز را اداره می‌کند هشدار داد: این انتخابات رقابت تجارت است، البته بولسونارو انطور که تظاهر می‌کند طرفدار تجارت آزاد نیست. او در واقع به دنبال راهکارهای ساده برای مشکلات پیچیده است، ویژگی که قطعاً نتیجه معکوس می‌دهد.

احتمالاً پیروزی بولسونارو از سوی چپ‌گرایان محکوم می‌شود، چرا که نتیجه‌ای غیردموکراتیک در انتخاباتی است که سیاستمدار برجسته حزب دموکرات در تاریخ اخیر برزیل را به زیر می‌کشد: لوئیس ایناسیو لولا داسیلوا، کارگر سابق کارخانه فولاد، رئیس اتحادیه و رهبر حزب کارگر که در دهه‌های ۷۰ و ۸۰ میلادی به دلیل مخالفت با دیکتاتوری نظامی شناخته شده بود.

داسیلوا که دوبار رئیس‌جمهور برزیل و از سال ۲۰۱۱ رهبر احزاب چپ بوده است، همواره مورد اقبال عمومی بوده و سال‌های اخیر اقبال بازگشت به کاخ ریاست‌جمهوری را نیز داشته است با این حال زمانی که اوایل سال جاری میلادی در دادگاه

نهایی به فساد و پولشویی متهم شد، اقبال خود برای حضور در رقابت را از دست داد.

با وجود آنکه داسیلوا از ماه آوریل (اردیبهشت ۱۳۹۷) محکومیت ۱۲ ساله خود در زندان را آغاز کرد، در حال برگزاری کمپین از درون زندان بود؛ اما یک ماه قبل از انتخابات، حزب او بخت را به حداد، وزیر سابق آموزش و شهردار ساو پائولو برای جایگزینی داسیلوا برای حضور در انتخابات داد.

حداد ۵۵ ساله که به عنوان مغز هوشمند وارد رقابت شد، کاریزمای آتشین داسیلوا را نداشت و در کشور زیاد شناخته شده نبود و نتوانست هسته‌ای دهندگان حزب کارگری که با ریشه‌های طبقه کارگر داسیلوا و داستان زندگی‌اش خو گرفته بودند را جلب کند. اگرچه برخی رأی دهندگان همچنان وفاداری خود به داسیلوا را حفظ کردند.

آنیاسیلو الیما، خدمتکار ۳۸ ساله اهل محله فقیرنشین روشینهای ریودوژانیرو صبح روز رأی‌گیری به خبرنگاران گفت او و عضو خانواده‌اش با وجود فشار رئیسش برای انتخاب بولسونارو به نامزد داسیلوا رأی دادند. وی گفت: من دیکتاتوری نمی‌خواهم. در دوران دیکتاتوری گذشته خیلی‌ها مردند. من اهمیتی به اتهامات فساد که به او زده می‌شوند نمی‌دهم. اسم یک سیاستمدار را به من بگوئید که دزدی نمی‌کند. بولسونارو هم دزدی می‌کند.

دیگران اما اعتقاد خود به حزب کارگران را از دست داده‌اند و معتقدند این رقابت، انتخاب خوبی برای آنها باقی نگذاشته است.

کارلوس البرتوداسیلوای ۵۹ ساله، راننده اهل ریودوژانیرو که از حزب کارگران در سال ۲۰۱۴ حمایت کرده بود گفت: همه آنها مثل هم هستند.

کارلوس قصد داشت ناامیدی خود را با خراب کردن برگه رأی به حکومت بفهماند.

یکی دیگر از اتفاقات حیرت‌انگیز انتخابات اخیر شکست رئیس‌جمهور پیشین برزیل، دیلما روسوف، از حزب کارگر برای نمایندگی سنا بود. نظر سنجی‌های عمومی نشان می‌داد که وی به راحتی جایگاه نمایندگی سنا در ایالت خود میناس گرایس را به دست می‌آورد، اما خانم روسوف نفر چهارم شد.

کلارا آراووجو، جامعه‌شناس دانشگاه دولتی ریودوژانیرو در مورد نتیجه انتخابات گفت: رأی دهندگان روز یکشنبه، احزاب سیاسی برجسته را به شدت تحقیر کردند. به عقیده من، عدم رضایت به دلیل بحران‌های اقتصادی در کنار مباحثی درباره منش‌های محافظه‌کارانه نتیجه این انتخابات را رقم زد. کسانی که به بولسونارو رأی دادند، او را مناسب برای تصمیمات صریح و امنیت‌طلبی می‌دانند،

یکی از اتفاقات حیرت‌انگیز انتخابات اخیر شکست رئیس‌جمهور پیشین برزیل، دیلما روسوف، از حزب کارگر برای نمایندگی سنا بود. نظر سنجی‌های عمومی نشان می‌داد که وی به راحتی جایگاه نمایندگی سنا در ایالت خود میناس گرایس را به دست می‌آورد، اما خانم روسوف نفر چهارم شد

هرچند که ایده آنها از سر سادگی باشد. بولسونارو به رأی دهندگان هشدار داده بود که بازگشت به حزب کارگران به معنای ادامه فرهنگ سواستفاده است که در سال‌های اخیر به کشور اعمال شده و همه احزاب سیاسی بزرگ و چندین شرکت برجسته را فاسد کرده است. وی همچنین اظهار کرده بود که به دلیل سیاست‌های چپ‌گرایان، برزیل در معرض بحران اقتصادی همچون کشور همسایه آن، ونزوئلا که منجر به مهاجرت گسترده شده است، قرار گرفت.

محبوبیت بولسونارو همچنین زمانی افزایش یافت که او ماه گذشته در جریان تور انتخاباتی در ایالت میناس گرایس، در حالی که روی دست طرفدارانش حمل می‌شد مورداصابضربه چاقو قرار گرفت. در حالی که سایر رقبای در حال سفرهای استانی و حضور در کمپین‌های انتخاباتی بودند، او عمده‌ماه آخر تبلیغات خود را در بیمارستانی در ساو پائولو و بعد از آن در خانه برای بهبود گذراند.

در روزهای پیش از انتخابات وی به انتشار ویدئوهای زنده در فیس‌بوک با موضوعات اخبار روز پرداخت. کلیپ‌های ویدئویی بدون برنامه از پیش تعیین شده و لرزان او بیانگر کمپین شورش و خودجوش وی بود.

با افزایش احتمال انتخاب او، مخالفان تند و تیز به صورت آنلاین و حضور فیزیکی در خیابان‌ها، با شعار EleNão (نه به او) به مخالفت با وی پرداختند و هشدار دادند که زیرساخت‌های دموکراتیک کشور ممکن است از بین برود.

روز یکشنبه پس از اعلام نتیجه انتخابات، جلوی خانه ساحلی بولسونارو مملو از جمعیت حامیان او بود که سرود ملی را می‌خواندند و شعار می‌دادند: کاپیتان وارد می‌شود.

باربارا لائورنو، تاجر ۲۵ ساله برزیلی با اشاره به حزب کارگر گفت: خلاص شدن از دست حزب به تنهایی راهکار نیست، اما اولین قدم به سمت اصلاح کشور است. این انتخاب یک فرد نیست، بلکه گردش به یک ایده است.

